
Kyrkomötet
Motion 2012:14
av Bertil Murray m.fl.

Uppföljning av lyssnarkonferensen i Lund

Förslag till kyrkomötesbeslut

1. Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att ge spridning åt dokumentationen från lyssnarkonferensen.
2. Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att till nästa års kyrkomöte återkomma med förslag till åtgärder med anledning av de från systerkyrkorna framförda synpunkterna.
3. Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att initiera en uppföljande konferens för fortsatta samtal med berörda systerkyrkor.

Motivering

I mars 2007 firades i Lund 60-årsjubileet av Lutherska världsförbundets, LWF, skapande. Svenska kyrkan tog då initiativ till att i anslutning tillfirandet förlägga en så kallad lyssnarkonsultation. Man ville under ett par dagar få lyssna till vänkyrkors reflektion kring de utmaningar som möter Svenska kyrkan i dess framtida samverkan med andra lutherska kyrkor. Överläggningen ville vara ett uttryck för den ömsesidighet som Svenska kyrkan tycker ska prägla relationerna.

Inför överläggningen hade Svenska kyrkan arbetat fram ett eget dokument *Åtta steg på väg mot ömsesidighet (Eight steps towards reciprocity)* som underlag för reflektionen. Tre kyrkoledare hade ombetts att förbereda en första respons på dokumentet. Därefter delades deltagarna in i sju grupper vilka var för sig fick samtala om dokumentet och ge en återkoppling. Samtalet i respektive grupp skedde under ledning av en svenska vars uppdrag var att lyssna, inte tala. Varje grupp skulle redovisa två viktiga frågeställningar eller synpunkter vid den gemensamma redovisningen påföljande dag.

En engelskspråkig dokumentation från överläggningen sammanställdes med syfte att återkalla atmosfären från konsultationen och summera de internationella kyrkoledarnas budskap. Det betonades att överläggningen skedde i en atmosfär av öppenhet och ömsesidighet. Vidare understryks att ett syfte med rapporten är att understödja en fortsatt dialog mellan medlemskyrkorna i LWF.

Utmaningen var svår och spännande. Att som mottagare av ekonomiskt bistånd ge synpunkter, även kritiska, till en av de största bidragsgivarna var inte självklart. Men gensvaret blev stort när Svenska kyrkan aktivt bjöd in till kritik. Synpunkterna som gavs har i rapporten redovisats under ett antal rubriker. Här följer ett sammandrag i egen översättning av synpunkterna från våra lutherska systerkyrkor.

Ekumenik

Vad betyder ekumenik i Svenska kyrkans dokument? De lutherska kyrkorna står redan i gemenskap med varandra. För oss från mindre kyrkor är kyrkorelationer viktigare än ekumenik. Ekumeniska relationer kan vara enkla för en majoritetskyrka, men svåra för en liten kyrka.

Om (ekonomiska) resurser

Att tala om överförande av ekonomiska resurser leder till att man inte ser varandra som delar av samma kropp. Det handlar i stället om att dela de sammantagna resurserna. Pengar är en resurs bland många. De behöver användas till att förändra villkoren i världen med utgångspunkt i en gemensam strategisk nord-syd-diskussion. De förändringar som åstadkoms måste vara hållbara. Vi i syd behöver mer feedback på vårt arbete efter det att vi lämnat ekonomisk rapport från ett projekt, annars uttrycks Svenska kyrkans intresse bara som en fråga om pengaredovisning.

Ansvarighet och transparens

Ansvarigheten måste vara ömsesidig. Syd kan också fråga nord: Vad gör ni med era pengar? Er kyrkas pengar är blodet från våra martyrer. Resurser har flödat från syd till nord i 500 år. Nord-kyrkorna är inte transparenta. Ömsesidighet förutsätter ömsesidigt lärande och delande. Attityden att ni ska hjälpa oss är utslag för eurocentrism. Samtidigt är vi aldrig i ett läge där vi kan säga nej till denna "hjälpsism".

Bilaterala relationer och följeslagare

Små kyrkor behöver gemenskap med de stora kyrkorna i världen. Det är viktigt att något sägs, inte alltid vad som sägs. Vi ska stå i solidaritet och älska varandra som Kristus kallade oss att göra. Vi behöver simma mot tidvattnet för att bli profetiska och ge röst åt de röstlösa. Ömsesidigt lärande är nödvändigt. Hur kan vi lära oss att gå tillsammans?

Andlighet

Svenska kyrkans måste fokusera mer på andlighet. Hon behöver stärka sitt andliga engagemang, inte bara stödja projekt men också evangelisation, utbyte av personal och att stödja partners andliga växt. Jämfört med utvecklingsprojekt får dessa andliga projekt ofta väldigt lite ekonomiskt stöd av nord-partners. Större andlighet är vad de stora och mäktiga kyrkorna behöver. Ju rikare ni är, desto mer måste ni fasta! I Europa och USA är tron mycket praktisk, inte så andlig. När ni kommer hem efter utlandsarbete, är ni förändrade då och har ni stärkts i tron? Det är nödvändigt att Svenska kyrkan fortsätter att vara en missionerande kyrka och inte förvandlas till en utvecklingsagentur. En kyrkas styrka ligger inte alltid i antalet medlemmar men i att vara en vittnande kyrka. Om vi lyssnade till varandras missionserfarenheter, skulle vi antagligen se att varje kyrka, rik eller fattig, i nord eller syd, öst eller väst, är ömsesidigt beroende av de andra.

Är Svenska kyrkan villig att be missionärer komma från andra kyrkor för att hjälpa dem i Guds rikes växande i Sverige eller på annat håll? Svenska kyrkan saknar strukturer för att ta emot och för ömsesidigt medberoende.

Delad reflektion och information

Om Svenska kyrkan genom sitt demokratiskt valda kyrkomöte och styresorgan fattar beslut i teologiska frågor som kan resa frågor i en ekumenisk kontext runt om på jorden, hur uttrycks samhörigheten med andra kyrkor? Borde man inte åtminstone informera och kommunicera bättre? Svenska kyrkan borde dra in sina systerkyrkor i syd och på andra håll när man formulerar teologi. Teologi är inte bara lokal men också universell. Ömsesidighet innebär att vi skapar fora där teologiska frågor inte längre är en angelägenhet för Svenska kyrkan ensam. Men den traditionella demokratiska strukturen i Svenska kyrkan tycks inte passa för detta.

Vid överläggningen deltog företrädare för evangelisk lutherska kyrkor i Argentina, Brasilien, Colombia, El Salvador, Eritrea, Etiopien, Indien, Lettland, Liberia, Malawi, Malaysia, Nicaragua, Palestina, Peru, Slovakien, Sydafrika, Tanzania, Venezuela och Zimbabwe.

Rapporten bör givetvis läsas i sin helhet. Där finns även det ursprungliga dokumentet som formulerades av Svenska kyrkan, det som ledde fram till ovanstående reaktioner och synpunkter. Rapporten kan beställas från informations-service på kyrkokansliet i Uppsala.

Svenska kyrkans ovanliga och lovvärda initiativ med lyssnarkonferensen har dessvärre inte följts upp. Det är hög tid att kyrkostyrelsen och andra berörda organ initierar ett brett samtal med utgångspunkt i de framförda kärleksfulla och konstruktiva synpunkterna från den stora mängden systerkyrkor.

Den bitvis skarpa kritiken är ett starkt hälsotecken och i sig uppmuntrande. Den motsäger bilden som ibland förs fram att ingen annan luthersk kyrka vågar kritisera den stora Svenska kyrkan. Vi har all anledning att känna glädje över att klimatet är sådant att kritik kan framföras. Det som sägs är inte överraskande men inte desto mindre är budskapet mycket allvarligt. Det är för fortsatta samtal helt avgörande att Svenska kyrkan visar beredskap att ta till sig av kritiken. Denna drabbar kyrkan som helhet och inte någon viss del av den. Den gäller inte någon enstaka mindre punkt utan kyrkans vara och framträdande i dess helhet och fullhet. Den ger uttryck för en inneboende spänning mellan äldre kyrkor och yngre, mellan nord och syd, mellan rika och fattiga, mellan små och stora. Vi behöver därför nu ställa oss frågan vad vi omedelbart och på längre sikt kan göra med anledning av kritiken. Svenska kyrkan har inte på ett rimligt sätt tagit vara på och gett spridning åt de av systerkyrkorna framförda synpunkterna.

Kyrkomötet och dess valda organ har i detta stycke ett mycket stort ansvar.

Uppsala den 5 juli 2012

Bertil Murray (FK)

Torbjörn Lindahl (FK)

Leif Nordlander (FK)